

DE WINGERD

volg op Facebook & Instagram

WOONZORGNET - DIJLELAND

Driemaandelijkse huiskrant van het woonzorgcentrum

- ▣ Kleinschalig genormaliseerd wonen voor personen met (jong)dementie
- ▣ Zorgflats voor echtparen
- ▣ Centrum voor Dagverzorging & Kortverblijf
- ▣ Lokaal Dienstencentrum Wijnveld
- ▣ Expertisecentrum Dementie Vlaams Brabant — MEMO

In deze editie:

Edito: Zorginspectie	1
Interview: zorgcoördinator Kris Matuscsak	2
Muziek en dementie	3
Wassen, plassen, slapen, klaar?	3
Interview: Anke Coomans, muziektherapeute	4
Expo: Anne Scheers	4
We have a dream - deel 6	5
Column van Jan Hautekiet	6
Poëzie	6
MEMOrabel	7
IPitup Beweegbank	7
Personneels- en Bewonersnieuws	8
Colofon	8

DOEN WAT JE GRAAG DOET

Kris Matuscsak – zorgcoördinator woning 1 t.e.m. 4

Vijftig jaar geleden kwam Kris uit een interview voor dit krantje tevoorschijn als een sociaal sterk geëngageerde persoonlijkheid die met hart en ziel werkte in De Wingerd en mee instond voor het oprichten van de flats én voor het succes ervan. En toen... verdween Kris van het toneel, althans voor mensen die slechts terzijde met De Wingerd te maken hadden. Nu staat ze er terug, als zorgcoördinator van woning 1 tot en met 4. Benieuwd naar de ervaringen die ze in al die jaren opdeed, laat ik Kris aan het woord.

Kris: "Ik was in de tijd van dat eerste interview zorgcoördinator van De Ranken, de toenmalige zorgflats. Daar kwamen veel studenten verpleegkunde stage lopen. Ik voelde in mij hoe langer hoe meer de drang om mijn theoretische kennis over dementie én mijn praktijkervaring door te spelen, niet alleen als beoordelaar bij de stage van een individuele student maar werkelijk als docent aan een groep. Om in een eventuele nieuwe functie niet onbeslagen op het docentenijns te komen, volgde ik in avondonderwijs de 'D-cursus', een opleiding in pedagogische en didactische vaardigheden, speciaal gericht op mensen die reeds een diploma op zak hebben. Nu heet dat een 'specifieke lerarenopleiding of SLO'.

De eerste dag legde elke student contact met een toegewezen bewoner en benaderde die dan zoals je een praatje slaat met iemand aan de bushalte of in een rij aan de winkelkassa: zonder enige voorkennis en los van elk vooroordeel. De nieuwsgierigheid was in dat geval aan beide kanten groot. Zo'n informeel gesprek is uiterst nuttig bij de creatie van een wederzijdse band.

De tweede dag gingen we naar de markt en dan konden de cursisten, elk met hún bewoner, inspelen op wat ze daags voordien te weten waren gekomen over eventuele liefhebberijen, voorkeuren of bijzondere smaken. In de namiddag werd er een feestje gebouwd met muziek en dans. Die tweedaagse projecten

Kris Matuscsak (3e v.l.n.r.) neemt samen met de studenten van Stfran. een cheque in ontvangst voor het uitwerken van hun 'dementiebank' - foto: ECD Vlaanderen 2019

'rusthuis' en hun uitgesproken voorkeur voor ziekenhuisverpleegkunde kantelde en resulteerde in goesting om in een woonzorgcentrum te solliciteren. In een ziekenhuis leert men alle verpleegkundige

Heel veel partners, kinderen, familieleden vertelden over hun leven met een persoon met jongdementie en ik registreerde hun verhalen stuk voor stuk als een dringende vraag naar ondersteuning en begeleiding.

EEN POSITIEVE ERVARING OPDOEN KAN DE BALANS DOEN OMSLAAN

De keuze om onderricht te geven hield natuurlijk wel in dat ik mijn job in De Wingerd vaarwel moest zeggen. Dat vond ik erg jammer, moeilijk en zelfs pijnlijk, maar mijn verlangen om les te geven was té groot om er niet op in te gaan. Ik ging op zoek naar een opdracht als docent, solliciteerde aan het toenmalig St. Franciscusinstituut in de Naamsestraat, en kreeg de aanstelling."

Waren je lessen van bij de aanvang toegespitst op de omgang met mensen met dementie of doceerde je ook de meer algemene verpleegkunde?

Kris: "Ik gaf les over verpleegtechnieken, communicatie, gezondheidszorg en ouderenzorg maar inderdaad, ook het ziektebeeld dementie kwam sterk aan bod. Later werd daar nog het lespakket jongdementie aan toegevoegd; dat vond ik superbelangrijk. In samenwerking met De Wingerd en enkele enthousiaste collega's op school, organiseerde ik voor mijn studenten tweedaagse projecten.

organiseerde ik enkele keren per jaar met telkens andere studenten en daar keken alle partijen reikhalzend naar uit. Ik wilde de verpleegkundigen in spe vooral duidelijk maken hoe je personen met dementie op een kwaliteitsvolle, respectvolle en belevingsgerichte manier nabij kan zijn en hoe je hen nog heel mooie geluismomenten kunt laten beleven.

Naast die tweedaagse projecten liepen sommige studenten hier ook vier weken stage, in één en dezelfde woning. Hen wees ik op het verschil tussen enerzijds "observatie" en anderzijds "interpretatie": eerst kijken en dan betekenis geven aan wat je ziet. Door die werkwijze hier in De Wingerd toe te passen leidden ze uit de gedane waarnemingen af wat de visie is áchter de manier waarop het personeel hier met de bewoners omgaat. En ze zagen ook hoe de bewoner die benadering beleeft.

Meermaals mondde zo'n onderdompeling in het bad van een woonzorgcentrum uit in een mentaliteitsverandering: hun aanvankelijke aversie voor een

technieken goed onder de knie te krijgen en ze ook toe te passen. Op zich is dat een lovenswaardig argument om daarvoor te opteren, maar een echt positieve ervaring opdoen in een wooncentrum zoals hier kan de balans helemaal doen omslaan."

Wat overtuigde jou om terug te komen naar De Wingerd?

Kris: "Eigenlijk ben ik hier nooit helemaal weggeweest. Ik bleef actief in werkgroepen van o.a. dementie, palliatieve zorg... en de opgedane kennis nam ik enthousiast mee naar de school. Want ook die school had mijn hart gestolen. Ik heb misschien een groot hart (lachend).

Doceren én stages begeleiden vond ik een topcombinatie: zo bleef ik intens verbonden met beide instituten. Heel beklijvend waren de contacten die ik hier had met personen met jongdementie en omdat het ziektebeeld me zo aangreep volgde ik er bijscholingen over en luisterde ik naar tal van getuigenissen.

Ik kende de bewoners, hun families én de teams. Mijn bewondering voor de medewerkers in De Wingerd was groot. En opnieuw voelde ik die dwingende drang om er méé mijn schouders onder te zetten, méé na te denken, deel uit te maken van een groep die er zo intens mee bezig was. En toen kwam de vacature van zorgcoördinator in de woningen van hoofdzakelijk mensen met jongdementie. Dit was mijn momentum. Ik solliciteerde en... nu sta ik hier."

Heeft de functie van zorgcoördinator niet hoofdzakelijk met het personeel te maken en minder met de bewoners zelf?

Kris: "Zo zou ik het niet stellen. Ik begin elke dag met een rondgang door de 4 woningen, beluister de medewerkers en groet ook de bewoners bij naam. Ik kijk naar hun welzijn en overleg met de teamleden. Hun bevindingen zijn heel relevant want zij staan het dichtst bij de ons toevertrouwde mensen."

vervolg blz 2.

Kris: "Heeft iemand iets op het hart, zij het positief of negatief, dan zonderen we ons af en ik laat hem/haar zijn hart luchten. Dat kan een bewoner, een familielid of een lid van het personeel zijn. Het is zó belangrijk een juist en gedetailleerd beeld te hebben van iemand én van heel zijn entourage, om te weten hoe we kunnen bijdragen tot zijn welzijn en geluk. Inspraak en participatie van de familie zijn daarbij cruciaal: zij kennen hun vader, moeder, partner... best en weten welke noden en verlangens primeren en hoe daaraan te voldoen. Met de vakkennis en de deskundigheid van het team trachten we de overgang van thuis naar het verblijf hier zo draaglijk mogelijk te maken. Niet zelden is het een wederzijds leren: de familie kan tips geven aan het team maar ook het omgekeerde is waar. En bovenal belangrijk is het voorbeeldgedrag: door te kijken hoe iemand omgaat met de persoon met dementie steek je vaak meer op dan door het beluisteren van een urenlange uitleg. Het kan ook een meerwaarde opleveren niet steeds de vinger te leggen op wat niet meer kan, maar positief te zijn en te zien wat wél nog kan. Dan kijk je óver de dementie heen en zie je in de eerste plaats de mens en niet zijn ziekte."

Bestaat er zo iets als een geregelde samenkomst van alle betrokkenen om de situatie van de bewoners te bespreken?

Kris: "Eén keer per maand wordt er tijd gemaakt om met iedereen samen na te denken. Dat zijn dan, naast de personeelsleden van de woning, ook de kinesist, de ergotherapeut, de artsen, de psycholoog, de familie en ikzelf. We vertrekken daarbij vanuit de bewoner als persoon en trachten hem zo veel mogelijk inspraak te geven. We houden rekening met zijn ritme en gewoonten en leveren, waar mogelijk, bijstand. We luisteren naar de familie en houden rekening met hun opgedane ervaring. Een goede onderlinge samenwerking is immers primordiaal om uit te vinden hoe we op de beste manier belevingsgerichte, kwaliteitsvolle ondersteuning kunnen bieden en zo optimale resultaten kunnen bekomen.

Ik ben blij om de bewoners en hun families te leren kennen en ik kijk er naar uit om samen met hen en het team belevingsgerichte ondersteuning te geven. De eerste maand is enorm boeiend geweest. Het warme onthaal heeft me ontroerd. Het verheugt me met zo'n enthousiast team te mogen samenwerken. Ik ontdek dagelijks hun capaciteiten en talenten en kijk er naar uit deze te schragen. Mijn motto was en is nog steeds: 'Een goede bewonerszorg start met een goede teamzorg'.

Het is in eerste instantie mijn betrachting bewoners, familie- en teamleden nog veel geluismomenten gezamenlijk te laten beleven. Ik ben ook erg dankbaar voor de extra steun die we krijgen van verschillende vrijwilligers en verwanten. "Samen" de bewoners met de beste zorgen omringen is een grote hulp in de zoektocht naar meer welzijn voor hen."

Mensen als Kris zijn de troefkaarten van De Wingerd: niet alleen om de beoogde visie uit te dragen, maar ook om ze in de mate van het mogelijke te verwezenlijken. We kunnen er alleen dankbaar voor zijn.

M. Soens

PLEIDOOI VOOR EEN KWALITATIEVE ZORGINSPECTIE

Primeert de letter of de geest van het woonzorgdecreet?

Elk woonzorgcentrum wordt door de Vlaamse Zorginspectie gecontroleerd en de inspectieverslagen kan iedereen online lezen bij het Departement Zorg. Ook dat van het onaangekondigde inspectiebezoek in De Wingerd op 5 april 2023. Aanleiding: een anonieme klacht geregistreerd bij het agentschap, opmerkingen die we vanzelfsprekend ter harte nemen, zelfs al blijven we ervan overtuigd dat een kinesist net zo goed een pilletje kan geven als een verpleegkundige.

Die rapporten zijn dan ook eerder een hulpmiddel voor de organisatie, dan een nuttige leidraad voor burgers tijdens de zoektocht naar een woonzorgcentrum. Dat staat met zoveel woorden trouwens ook in de 'leeswijzer' bij de gepubliceerde documenten.

Meer op: www.departementwvg.be

Het is alleszins géén TripAdvisor voor de gebruikers, want de verslagen vertellen de lezer niets over bewonerstevredenheid en delen geen ervaringen mee van de families. Het zijn afvinklijsten voor het wettelijke kader en de bevindingen van een inspecteur tijdens een momentopname. Een inspectierapport vertelt je nauwelijks iets over het dagelijkse wonen, leven en zorgen van het geïnspecteerde huis. Het bevat enkel tips en werkpunten waar een woonzorgcentrum verder mee aan de slag kan om de zorg te verbeteren en te verstevigen. Dat is uiteraard ook nuttig en nodig, ook in een huis waar de focus al jaren op kwaliteitswinst ligt.

Zo werd De Wingerd attent gemaakt op enkele architectonische tekortkomingen: bijvoorbeeld het ontbreken van leuning in de gangen waar zich ramen bevinden, niet overal zijn er handgrepen geplaatst bij de toiletten in de gemeenschappelijke delen, of een noodoproepsysteem in het Grand Café. Een aantal aanpassingen kunnen onmiddellijk door de technische dienst uitgevoerd worden, andere vereisen wat meer werk en investeringen, daarvoor werd een remediëeringsplan opgesteld dat ook tijdens de familieraden wordt opgevolgd en besproken. Een aantal aanbevelingen van de inspectie grijpen evenwel in op de kernaspecten en de visie rond kleinschalig genormaliseerd wonen voor personen met dementie.

Dat viel ook Mieke De Strooper op en zij kroop na een familieraad in haar pen om één en ander te nuanceren omtrent nut of onzin van die zorginspecties en de interpretatie van de openbare verslagen. Zij vroeg het inspectieverslag op van het woonzorgcentrum waar hun mama oorspronkelijk verbleef voor zij bij ons kwam wonen en vergeleek dat met het jongste rapport van De Wingerd. Haar persoonlijke indrukken en conclusies, doorgesproken met broers en zussen (o.a. prof. Bart De Strooper, die vorig jaar tijd maakte voor een gesprek rond het Alzheimeronderzoek, verschenen in het winternummer van jaargang 2022) delen we graag. Haar oprechte woorden zijn een opsteker voor iedereen die bijdraagt aan goede zorg en warme begeleiding van de bewoners: mantelzorgers, vrijwilligers en medewerkers.

Mieke: "Laat me gewoon recht uit mijn hart spreken. Onze moeder, toen 87 jaar oud, kwam bij haar thuis zwaar ten val tijdens een nachtelijk dolen als gevolg

van Alzheimer. Ze brak een nekvervel en verbleef een tijd in een ziekenhuis, waar haar mentale toestand snel verslechterde. Hoewel ze tot dan zelfstandig met onze zorgbehoevende vader samen had kunnen leven, kon dat plots niet meer. Van de twee oude bomen die elkaar recht hielden, was er eentje geknakt."

"We moesten snel een oplossing vinden. De zoektocht naar een verzorgingstehuis, waar ze samen hun oude dag op een waardige manier zouden kunnen doorbrengen, begon. Hierbij was het voor ons erg belangrijk dat er respect zou zijn voor wie onze ouders waren, met een rijk gevulde en gelaagde voorgeschiedenis. Omdat de zorgnoden snel toe zouden nemen hadden wij vooral aandacht voor wat zij zelf belangrijk vonden. En ook ontzorging van ons als hun kinderen, want op de eerste plaats wilden we gerust zijn dat onze ouders deze stap oké vonden."

"Je krijgt wat adressen, zoekt op internet, je doet een massa telefoontjes om te weten waar er plaats is en op welke termijn, je probeert reviews te lezen, hoort bij vrienden en kennissen wat hun ervaringen zijn, leest al eens een inspectierapport en overlegt telkens met je ouders en broers en zussen hoe zij het zien. Uiteindelijk ga je ook eens op bezoek, krijgt een rondleiding en heel veel uitleg waarvan je de helft niet hoort omdat je vooral uit je ooghoeken kijkt naar hoe je vader reageert."

"We maakten plannen over wat we nog allemaal zouden kunnen doen. De dag plukken en op bezoek gaan zonder alle verzorgingszorgen, maar dat was buiten Corona gerekend: een week na hun start gingen de deuren van dat verzorgingstehuis letterlijk dicht. We kregen een klein beetje inzage van wat er gebeurde via heel gecontroleerd bezoek en via de behendigheid van onze vader via whatsapp. We hoorden zijn verhalen waarbij er niet veel over bleef van de respectvolle en warme zorgen die we zelf voor ogen hadden. We legden ons neer bij de overmacht en susten onze ouders dat het niet anders kon..."

"Voor onze moeder was deze periode een extra duw richting toenemende verwardheid en het duurde niet lang voor ze naar een gesloten afdeling verhuisde. Vader ging snel achteruit en een jaar later overleed hij. Ontzorgd voelden wij ons in die periode allerminst. Alles wat wij belangrijk vonden, leek zelfs in de periode na die strenge lockdown onderaan het prioriteitenlijstje te staan. Moeder was vaak onverzorgd, zelfs vuil, de kamer niet netjes, ze werd genegeerd en had regelmatig blauwe plekken op de armen die niet verklaard konden worden. Elke avond voorverpakte witte boterhammen met kaas en confituur. Ze werd zelfs opgesloten in haar kamer.

Een minimum aan begeleiders, meestal op de verpleegpost te vinden achter een gesloten deur."

"De directie gaf aan dat ze moesten roeien met de riemen die ze hadden: financiële beperkingen, krapte op de arbeidsmarkt, medewerkers die amper de taal machtig zijn. Je slikt dit als kind, je kan bijna niet anders. Je moet maar zelf voor je ouders zorgen als je het anders wil. Je knikt bij het passeren in de gang bijna beschaamd naar anderen die in dezelfde positie zitten. Je slaapt slecht, tot de dag dat je met broers en zussen beslist om je moeder op de wachtlijst van De Wingerd te zetten. We hadden veel goeds gehoord over de werking en de visie, plots groeit er hoop dat het anders kan..."

"Alle broers en zussen stelden zich de vraag: een oude boom tweemaal op korte tijd verplanten is dat wel zo verstandig? Zal ze niet nog sneller achteruit gaan? Nemen we het risico? Het was de beste beslissing ooit. We konden eindelijk de waarden die we vooropstelden in de zorg voor ons lieve moeke afvinken: we zagen respect, ze was altijd netjes en had een nette kamer, keuzevrijheid bij wat ze wou eten met heel veel variatie. We zagen liefdevolle zorg met inlevingsvermogen voor onze moeder én voor wat het voor ons als kinderen betekent. Open communicatie, we zagen medewerkers die mee-leefden op het ritme van de bewoners. Voor het eerst in tijden voelden we ons echt ontzorgd. Moeder nam niet langer met verdriet en woede afscheid als we weg gingen, ze leek er zich thuis te voelen. Die tien maanden werkten helend voor haar en voor ons."

"Weet je wat gek is? We hoorden dat het voor deze directie ook zoeken is, maar de groepen in De Wingerd zijn klein en medewerkers duidelijk gevormd in de visie van de organisatie. We merkten ook de tijdsdruk, sprongen bij in de mate van het mogelijke en voelden ons welkom – maar hier werd de druk niet uitgewerkt op de bewoners. Kinderen van bewoners kijken elkaar hier wél fier in de ogen."

"Weet je wat nog gekker is? Dit alles kon ik niet lezen in de inspectierapporten. Ik heb ze grondig vergeleken en het eerste verzorgingstehuis had in mijn ogen een betere evaluatie gekregen. Maar ik weet op basis van die rapporten niet wat de maatstaf van goede zorg is in de ogen van de overheid. Ik lig niet wakker van een vensterbank die 5 cm te hoog of te laag is, van een haarrekkertje dat toevallig nog rond de pols van een medewerkster zit, van een leuning die er wel of niet is. Uiteraard vind ik het belangrijk dat de kwaliteit van een woonzorgcentrum gecontroleerd wordt, want ontzorgen is ook er op kunnen vertrouwen dat de kwaliteit gegarandeerd is in de dialoog tussen voorziening en gebruiker. Ik lig wel wakker van respect, empathie en liefdevolle zorg. Jammer genoeg kon ik die dingen niet lezen in dat transparante inspectieverslag. Het had voor moeder heel wat leed kunnen voorkomen."

Stijn

MUZIEK EN DEMENTIE

Een zegen én een troef voor de bewoners

Toen je één der voorbije dagen door het Grand Café liep of er genoot van een deugdlozende koffie, hoorde je misschien wel vrolijke muzieknoten uit de aanliggende zaal naar binnen huppelen. Weet dan dat één van de bewoners, Wilfried Joosen, een warme vriendschap sloot met de vleugelpiano. Met muziek uit hij zijn gevoelens en de bijzondere band tussen hem en het klavier bezorgt hem ongetwijfeld innerlijke rust.

Hilde Clement, Wilfrieds echtgenote, vertelt ons zijn verhaal.

Wilfried heeft met muziek zijn leven uitgebouwd. Hij studeerde aan het LUCA School of Arts in Leuven, beter gekend als het Lemmensinstituut en behaalde er het diploma "Laureaat in de muziekpedagogie". Na een korte periode les gegeven te hebben in het instituut Parnas in Brussel verkaste hij terug naar het 'Lemmens', nu echter als docent muziekdidactiek in het regentaat. Hij ging met zijn studenten, leraren in spe, naar de Leuvense scholen om hen met raad en daad bij te staan bij het leren lesgeven. Tevens was Wilfried secretaris van "Musicerende Jeugd", een in die tijd bloeiende beweging van muzikateliers. Naast zijn functie als secretaris vervulde hij ook de rol van "raadsman" – hij noemde zich liever geen inspecteur – en doorkruiste elke zaterdag het Vlaamse land om de monitoren in deze muzikateliers hulp en ondersteuning te bieden in het leren bespelen van orff instrumenten. Hij richtte zelf een afdeling op in Testelt en was er 47 jaar actief. Zijn grote betrachting was om op een speelse manier, zonder al te theoretisch te worden, de jonge mensen liefde voor muziek bij te brengen.

Daarnaast was hij een fervent organist en luisterde jarenlang de wekelijkse eucharistievieringen op in de kerk van Winksele en in de abdij van Bonheiden.

Muziek is voor Wilfried een uitlaatklep om zijn emoties de vrije loop te laten. Ook al in het dagverblijf en het kortverblijf – want hij heeft in De Wingerd alle stadia doorlopen – zat hij voortdurend aan de piano of de synthesizer. De beginperiode van zijn permanent verblijf in woning 10, achter gesloten deur en zonder instrument, was daarom zowel voor hem als voor het verzorgende personeel zeer moeilijk: telkens weer probeerde hij te ontsnappen, op zoek naar...

Na overleg met het voltallig team werd besloten een "berekend risico" te nemen... en de deur voor hem te openen. Nu mag Wilfried op eigen houtje komen en gaan en zoekt hij stevige de vleugelpiano in het Grand Café op.

Hij leest geen partituur meer, maar improviseert; daar is hij altijd goed in geweest. "Ik laat mijn vingers maar wat gaan" zei hij zelf, toen hij daar ooit over aangesproken werd. Zijn spel is rustig of eerder heftig, afhankelijk van zijn stemming. Soms springt hij van "de hak op de tak" maar gelukkig storen de luisteraars hier zich daar niet aan.

Sommigen onder hen schieten dan wel in actie met handen en voeten, en ook dát is helemaal oké: het is een win-win situatie. Wilfried houdt ervan publiek te hebben; daarom zet hij bij voorbaat de stoelen in een halve cirkel klaar, exact zoals het hoort. Toen zijn ganse leefgroep, onder begeleiding van vrijwilligster Marijke, eens als toehoorders opdaagde, vond hij dat beslist heel erg fijn.

Muziek heelt, dat lijdt geen twijfel. En dat geldt voor de muzikant evenzeer als voor het publiek. Er zal wellicht bij de verdere evolutie van zijn ziekte een moment komen dat zijn pianospel niet meer zo welluidend zal klinken. Maar dat zijn zorgen voor later... Belangrijk is dat hij vandaag nog een grote troef in handen heeft, vooral in de vingers dan.

Het vrij kunnen komen spelen heeft echter ook een keerzijde: na afloop vindt Wilfried niet altijd de weg terug naar Woning 10 en dan is de kans groot dat hij gaat dolen. Eens werd hij teruggevonden aan het Lemmensinstituut, een andere keer aan het St. Pieterscollege; niet toevallig twee van zijn vroegere werkterreinen.

Gelukkig is er voorzien in een spotter waardoor de zorgverleners van zijn woning, mijn kinderen en ikzelf een seintje krijgen als hij het domein verlaat, maar het vraagt tijd om hem dan te bereiken en soms gaat er een hele poos overheen. Zowel voor hem als voor ons zijn dat spannende momenten maar liever dát dan hem vast te zetten en hem zijn pianospel te ontnemen. De rode lijn tussen veiligheid en vrijheid is in De Wingerd duidelijk maar hij mag ze wel overschrijden. Zowel mijn kinderen als ikzelf zijn er heel blij om dat hij die (beperkte) vrijheid krijgt.

Het welzijn van de bewoners, de kwaliteit van leven primeert hier en dat is een zegen. Het berekend risico nemen we er dan ook heel graag bij. En Wilfried? Die ziet er best tevreden uit in zijn nieuwe thuis en af en toe mompelt hij: "Het is hier goed." Dat is een geruststelling voor de ganse familie.

Terwijl we het relaas van Hilde beluisteren kleurt Wilfried een mandala in, heel precies en consequent. Hilde stuurt hem af en toe bij, suggereert de kleuren en toont duidelijk haar waardering. Ook dat brengt hem tot rust.

M. Soens

WASSEN, PLASSEN, SLAPEN, KLAAR?

De Wingerd ontvangt regelmatig bezoek uit binnen- en buitenland. Vaak zijn het collega's in de zorg die naar het kleinschalig genormaliseerd wonen voor personen met dementie komen kijken. We krijgen af en toe ook wel eens een schepen of burgemeester over de vloer, soms zelfs een minister die zelf de proef op de som wil nemen. Een lange rij van politici uit diverse partijen kwam al een keer op de koffie bij Griet Robberechts, algemeen directeur van Woonzorgnet-Dijleland of campusdirecteur Jan Vanwezer. Begin oktober belde een PvdA-delegatie aan om te ervaren hoe ouderenzorg anders kan.

Dennis De Meyer, Leen Verschuere, Thea Swinkels, verpleegkundigen van beroep, vergezelden volksvertegenwoordiger en huisarts Lise Vandecasteele en ze waren merkbaar onder de indruk.

"Ik voelde op een gegeven moment tranen opwellen," zegt Dennis die al 20j als verpleegkundige in een wzc werkt. "Het personeel zat een ijsje te eten samen met de bewoners en vrijwilligers, als wij dat doen krijgen we onder onze veren! We hebben amper de tijd voor een babbeltje."

Lise: "Het is indrukwekkend. Dit is een woonzorgcentrum waar ook de familie zich thuis voelt. En vooral, waar het draait om wat het zou moeten draaien: mensen de kans geven tot het einde zichzelf te blijven. Mensen moeten zich niet aanpassen aan de omgeving, de omgeving past zich maximaal aan de bewoners aan. De focus is niet (eenzijdig) zorg, maar is zingeving, autonomie en een betekenisvol onderdeel zijn van een netwerk."

"Het is er zo rustig, niemand is aan het roepen," zegt Leen. "Er was een psychologe, die er ook was voor het personeel! Bij ons is dat zelfs niet evident na een crisis," zegt Thea.

De ZenSo-ruimte is niet zomaar een snoezelkamer: wetenschappelijke expertise en ervaring vormen er de basis om met de juiste prikkels het proces van sensorische desintegratie tegen te gaan bij mensen met (gevorderde) dementie. De Wingerd zet al jarenlang allerlei comfortzorgtechnieken en soms ook verrassende middelen in om onrust weg te nemen.

Lise: "Bij een rondleiding zien we hoe een bewoonster in een cocon van muziek op een waterbed ligt, zo wordt ze rustiger en dat vermindert storend gedrag verder in de dag. Het personeel krijgt de kans de mensen te leren kennen en de zorg daaraan aan te passen. Wat een verschil met waar Dennis, Thea en Leen werken, waar de mensen zich toch vooral moeten aanpassen aan het woonzorgcentrum. Dat het zó anders kan, terwijl we elke dag horen van niet, maakt ons stil. Nog stiller worden we als directeur Vanwezer Jan (filosoof van opleiding) vertelt dat niet alleen de onderfinanciering en het personeelstekort hen voor grote problemen stelt, maar ook de regelgeving. Die focust eenzijdig op zorg en administratie, terwijl de focus voor hen kwaliteit van leven en relaties is. Groot respect voor dit eilandje dat doet dromen. Dank voor de hartelijke ontvangst!"

Lise Vandecasteele neemt deze ervaring mee in haar boek 'Wassen, plassen, slapen, klaar. De crisis in de zorg en hoe eruit raken.' Op dinsdag 12 december stellen uitgeverij EPO en Geneeskunde voor het Volk dit kritische maar hoopvolle pamflet voor in het Zuiderpershuis.

Stijn

MUZIEK VERZACHT MEER DAN ENKEL DE ZEDEN

Het belang van muziektherapie in dementiezorg valt niet te ontkennen – een interview met Anke Coomans

Met zijn harpspel wist de Bijbelse koning David de zwaarmoedigheid van zijn voorganger Saul te milderen. Of hij daarbij enige weet had van muziektherapie laat ik in het midden. Wie dat wel heeft is Anke Coomans, verbonden aan UPC KU Leuven en docente muziektherapie aan Luca - School of Arts, kortweg het 'Lemmens'. Coomans illustreert bovendien in haar eigen onderzoek hoe muziektherapie een bevoorrechte mogelijkheid kan bieden om personen met dementie niet te ontmoeten als een 'de-menterende' persoon, maar op een muzikaal en affectief niveau, waarbij de neuro-cognitieve achteruitgang naar de achtergrond verschuift.

Guido Joris

Jij studeerde bij de eerste lichten als muziektherapeute en bent nu zelf ook docente muziektherapie. Was het indertijd een studierichting die nog in haar kinderschoenen stond?

Anke: "Ik ben in 2002 afgestudeerd. Men zou kunnen stellen dat de opleiding toen nog in zijn kinderschoenen stond, maar het waren dan toch ook al stevige stapschoenen. Toen al was ze theoretisch stevig onderbouwd en kenmerkte een duidelijke focus op muzikale improvisatie onze opleiding. Hierdoor staat deze trouwens al decennia lang hoog aangeschreven staat, ook in het buitenland. Maar natuurlijk is de opleiding in de voorbije twintig jaar sterk geëvolueerd. De grootste ontwikkelingen volgden in de loop der jaren door een enorme toename van het wetenschappelijk onderzoek binnen het vakgebied muziektherapie, ook specifiek rond muziektherapie voor personen met dementie. Vervolgens kwamen de inzichten in een stroomversnelling terecht door contacten met wetenschappelijke netwerken over de hele wereld."

foto: © 2019 Het Belang van Limburg – Luc Daelemans

"De masteropleiding muziektherapie aan LUCA School of Arts had en heeft een stevige reputatie verworven door onze focus op muzikale improvisatie en de uitgebreide kennis waarover we op dit belangrijke deelgebied van de muziektherapie beschikken. De verregaande samenwerking met andere wetenschappelijke disciplines is één van de belangrijkste ontwikkelingen. Destijds was die samenwerking met bijvoorbeeld 'geneeskunde' nog erg beperkt, maar dat is inmiddels geëvolueerd naar een boeiende kruisbestuiving tussen beide disciplines."

Omdat ook de ontwikkelingen binnen de neurowetenschappen een hoge vlucht namen de afgelopen decennia?

Anke: "Dat klopt, maar het zijn niet alleen de neurowetenschappen want het gaat echt veel breder. In ieder geval stond muziektherapie in de beginjaren meer op zichzelf terwijl de verbinding via een groot netwerk met andere disciplines nu wel een feit is."

En had je tijdens je studies de indruk – niet in het Lemmens natuurlijk, maar in de buitenwereld – dat je toen minder 'au sérieux' genomen werd dan vandaag?

Anke: "Dat zou ik niet durven zeggen want het gegeven dat muziektherapie een belangrijke bijdrage aan zorg en welzijn kan leveren werd ook toen al aanvaard door mensen die er in het werkveld mee in aanraking kwamen. Een verschil is wel dat muziektherapie de dag van vandaag veel meer bekendheid heeft verworven. Door de samenwerking met andere disciplines werd de wetenschappelijke onderbouwing in de loop der jaren veel groter. Die fundamenteën zijn solide."

Mij lijkt het dat de media stereotyperen doen rond dementie en muziek...

foto: © 2019 Het Belang van Limburg – Luc Daelemans

Meestal gaat het over toegankelijkheid die men met muziek bereikt als die uit de jeugd van de personen met dementie of Alzheimer komt. Ik denk dan: misschien is dat zo, misschien ook niet.

Anke: (klinkt vastberaden) "Daar moet ik je tegenspreken, het blijkt uit wetenschappelijk onderzoek dat dit onmiskenbaar wél het geval is. Sprekende voorbeelden zijn hier onder andere onderzoeken naar voedselinname en agitatie bij personen met dementie. Bij mensen die muziek uit hun jeugd te horen krijgen is er een duidelijke betere voedselinname en vermindering van agitatie dan bij personen bij wie dat niet het geval is. Niet alleen het onderzoek, maar ook de praktijk bevestigt dit trouwens voortdurend."

Dat begrijp ik, maar staat daar dan niet tegenover dat niet voor iedereen dezelfde muziek of zelfs hetzelfde genre muziek bruikbaar is?

Anke: "Absoluut. Daarin schuilt juist de grote kracht van de klinische improvisaties die wij aanwenden in de sessies muziektherapie omdat die helemaal op het individu kunnen worden afgestemd. De therapeut en de patiënt begeven zich zo op een gezamenlijk muzikaal niveau. Dit kan binnen een individueel aanbod zijn, maar het kan ook een groepstherapie zijn als dat haalbaar is. Zelf werk ik het vaakst

individueel omdat ik met mensen werk die in een gevorderd stadium van hun ziekte zijn."

Waar komen jouw studenten uiteindelijk terecht? Is muziektherapie ondertussen ingebed in de normale werking van onze zorginstellingen?

Anke: "Dat is steeds meer het geval. De onderzoekscluster muziektherapie van LUCA School of Arts deed net een benchmarking in België en in Nederland waaruit blijkt dat het merendeel van de afgestudeerde muziektherapeuten effectief in zorginstellingen aan de slag gaat. Vooral de grotere zorginstellingen vragen specifiek naar een master in de muziektherapie. Zij begrijpen dat het prima werk dat een animator in huis levert van een gans andere aard is dan het specifieke therapeutische werk van een muziektherapeut"

Ze moeten dan wel uren bij elkaar sprokkelen om een fulltime baan te vinden. Misschien moet de overheid het belang van een muziektherapie nog eens goed bekijken?

Anke: "Onze beroepsorganisatie is daar in elk geval mee bezig. Elke therapeutische ondersteuning in de werking van zorginstellingen is sowieso een goede zaak."

Wordt vervolgd...

EXPO ANNE SCHEERS

Met plezier stelt Anne Scheers een selectie foto's ten toon in de wandelgangen van De Wingerd. Fotografie is voor haar een middel om de wereld te onderzoeken, nauwer stil te staan bij aspecten en het leven beter te begrijpen. De kwetsbaarheid van het leven ook, omdat iets wat nu bestaat ook snel verdwenen kan zijn. Iets wat heel mooi is, maar ook heel fragiel en efemer moet je zien. Anne probeert het vluchtige en kwetsbare van ons bestaan vast te leggen.

Ze houdt van verschillende aspecten en genres binnen de fotografie. Uitbundigheid in kleur, of juist soberheid in kleur, kunnen haar onderwerp zijn. Ruimtelijkheid, waarbij abstractie, minimalisme, structuren en vlakwerking de rode draad zijn, zijn de dingen die Anne vaak opzoekt. De grafische werking van lichtinval is een terugkerend aspect. Ze houdt van verhalende, documenterende fotografie, waarbij de mens centraal staat.

Anne genoot een opleiding tot fotografe bij CVO Volt Haasrode (2016 – 2023) en liet zich inspireren tijdens workshops bij Matt Stuart, Maciek Nabrdalik, Eva Donkers, Ilvy Njikiktjien en Dinaya Waeyaert.

Meer weten?

Kom eens kijken tijdens je bezoek aan De Wingerd. Alle prints zijn te koop op DIBOND en de oplage is maximaal 5 exemplaren per foto.

www.instagram.com/anne.scheers

WE HAVE A DREAM - DEEL 6

Vrijwilligers en buurtbewoners in De Boomgaard

Dinsdag 12 september, afspraak om 11 uur in De Boomgaard voor een zesde episode in het vervolgverhaal over dit uitdagende project. Eerder al namen de partners van de LIVEZ coöperatie het woord: Luc Deneffe van De Wissel, Mario Vanhaeren van Oostrem, Koen Wuyts van Zorg Leuven, An Eijkelenburg van het Stadsmakersfonds, Mohamed Ridouani en Lies Corneillie namens Stad Leuven. Dit keer is het aan misschien wel de belangrijkste partners voor het welslagen van dit boeiende verhaal, de vrijwilligers en de bewoners uit de buurt die vandaag een groot deel van de initiatieven op de site dragen.

Stijn Paemelaere

Lies Van Camp staat al op de uitkijk want je wagen parkeren is er blijkbaar niet altijd evident. Een goed geïnformeerde interviewer had dat eigenlijk moeten weten en de fiets nemen, maar ik arriveer er dus met de auto. Het oude schoolterrein ligt ingebed in een residentiële omgeving, logisch als je een 'zorgzame buurt' wil uitbouwen. Het doel is niet alleen om een nieuw, kleinschalig en multifunctioneel woonzorgaanbod te bouwen, maar ook de bestaande buurtwerking te versterken met een voor Vlaanderen uniek project. Het is al 5 over het afgesproken uur wanneer ik de telefoon laat overgaan om te laten weten dat ik eraan kom, maar nog parking zoek. Net wanneer Lies zegt, je kan bij mij op de oprit staan, is er langs de Wilselsesteenweg plots een plekje vrij. Een paar honderd meter voor nummer 68, het adres van De Boomgaard, laat ik de auto achter en loop haar tegemoet.

voormalige GO!-school die ondertussen werden ingericht als vergaderruimte voor het buurtwerk en polyvalente zaal, waar nu onder andere Yoga-lessen doorgaan. Ook hier voornamelijk geschonken materialen met een creatieve 'touch' van Lies die na een lange periode in Afrika te hebben gewoond, hiernaast een nieuwe thuis heeft gevonden en zich ontpopte als drijvende kracht en conciërgé.

Overall zie je hier vrolijkheid, kleurige linten in de appelbomen, kunstwerkjes opgehangen door mensen uit de buurt, alleen maar lachende gezichten. Er hangt zeker op deze zonnige dag een enorme 'vibe' en die positiviteit werkt aanstekelijk. "Zullen we in de schaduw onder die boom aan de picknickbank gaan zitten?" Graag. Voor we aan een boeiend gesprek beginnen, wordt Roza opgebeld, die woont een paar huizen

wil dit buurtwerk iets doen. "Aan mij moet ge het niet vragen, want ik moet nog appels rapen." "Ze zit niet stil he, wij moeten elkaar dwingen om even stil te zitten en niks te doen." lacht Lies en iedereen met haar mee. Die goedlachse spontaneïteit kleurt het gesprek en is zichtbaar tekenend voor alles wat hier momenteel aan initiatieven ontstaat.

Zo komt het gesprek tot de essentie van het project, zorg in eigen buurt. "Ik hoop mijn moeder ooit hier naar De Boomgaard te kunnen brengen. Ze woont nu in Haasrode, maar het begint stilaan moeilijker te gaan." verklaart Lies, maar tegelijk is het drietal eensluidend: "Er is nog een lange weg te gaan." En ook over haar drijvende kracht zijn ze het eens, zonder Lies die hier bijna alle dagen is, zou er zoveel nog niet gebeurd zijn op en vooral met de site zoals die er vandaag is.

zegt Roza en Carla voegt eraan toe: "Wij zijn nog met te weinig." Mensen willen wel, maar hebben vaak geen tijd meer om trekkers te zijn, deelnemen aan het buurtwerk is nog iets anders dan het organiseren. Meteen lanceren de drie dames een warme oproep om, zelfs al blijft het beperkt tot enkele uurtjes, toch een engagement op te nemen. Loop eens langs, sta even stil en sla een praatje want de openheid van De Boomgaard en de positieve ingesteldheid van de vrijwilligers overtuigt en geeft duidelijk veel positieve energie.

Ondanks alle enthousiasme leeft er ook bezorgdheid rond de onbekende aspecten van het toekomstige woonzorgproject dat LIVEZ op de site zal ontwikkelen. Kunnen de oude bomen blijven staan? Zullen de kinderen terug komen spelen als de werfhekken verdwenen zijn? En

EEN GANSE WERELD MAAR DAN IN HET KLEIN

"Stijn?", vraagt Lies blakend van enthousiasme en energie. De hittegolf ebt nog na op deze stralende nazomerdag. "Welkom in De Boomgaard, was je hier al geweest?" Het project is mij dankzij het redactiewerk voor deze huiskrant wel bekend, maar ter plekke ben ik nog nooit geweest moet ik met het schaamrood op de wangen bekennen. "Kom maar mee, ik leid je even rond!" De voormalige klaslokalen bij de ingang zijn omgetoverd tot een kinderatelier en snoezelruimte die Lies persoonlijk heeft ingericht. "Alles hier is uit de oude school gerecupereerd, gekregen van mensen uit de buurt of van organisaties in de wijdere omgeving, wat niet verder dan 15 km was haalde ik zelf met mijn Skoda op." Ze lacht: "Die achterbank ligt al maanden plat."

Net wanneer we naar het hoofdgebouw stappen, komt er een dame De Boomgaard op gefietst. "Ah daar is Carla, die komt appels rapen. Ze onderhoudt de tuin en zorgt voor de groencontainers." We groeten haar en dan toont Lies mij de speeltuin en de andere ruimtes van de

verderop en is er meteen. "Carla, kom er ook maar bij," gebaart Lies "het is voor de krant." De huiskrant van De Wingerd dus, om precies te zijn.

"Leuvenaars zijn durvers," zegt buurvrouw Roza. "Oh maar ik ben al lang weg uit Limburg, ik durf ook." zegt Carla en het drietal barst in lachen uit. "Ge moet eerlijk zijn, een Leuenaar laat zich niet doen." Roza heeft het hart op de tong. Ze heeft lange tijd in een notariaat gewerkt, het kantoor van Jean-Pierre Rooman in Leuven die nu op rust is en toevallig ook hier in de buurt woont. Het is een kleine wereld, zegt ze met een rollende 'r' die ze naar eigen zeggen oppikte bij de notaris en zijn vaak nog Franstalige cliënteel.

"De wereld is echt klein he!", gaat Lies verder. "En iedereen komt hier altijd weer onverwacht samen." "Ge moet u neerzetten en met de mensen babbelen.", besluit Carla. Helaas hebben mensen daar tegenwoordig vaak geen tijd meer voor en net om die spontane ontmoetingen en die verbinding mogelijk te maken,

"Gij zijt de hoofdmotor, gij leidt de groep en het is door u dat de groep recht blijft." verduidelijkt Roza en Carla bevestigt: "Het is door uw enthousiasme dat ge goesting hebt om te blijven komen." Toch mag de pluim op de hoed van iedereen die hier regelmatig de handen uit de mouwen steekt. Marc de buurman rechtover, Eric de zoon van Roza, die in zijn weinige vrije uren en bij activiteiten de toeg bemant, Jeannine, Goele, Willem en alle anderen.

Lies voegt eraan toe: "Al het werk dat je hebt gezien is te danken aan mijn vriend Steven, die mij van in het begin heeft gesteund in het uitwerken van de nieuwe buurtwerking. Zonder hem was me dit helemaal niet gelukt. Terwijl hij in de week gaat werken maak ik een 'HELP ME LIEFJE'-lijstje met alles wat ik in De Boomgaard nog wil doen, maar alleen niet kan. Dat briefje ligt vrijdagmiddag te wachten wanneer hij thuiskomt. Het meubilair heeft hij allemaal hersteld, het houten speelhuisje heeft een nieuw dak gekregen. Voor de plafondtegels die in de grote zaal ontbraken, heeft hij er nieuwe op maat gemaakt. De zware spullen is hij mee gaan ophalen en alles wat ik heb beschilderd, heeft hij gevernist. Problemen die ik niet kon oplossen of ideeën uitwerken deed hij met veel geduld."

Er broeit duidelijk iets en de sfeer zit goed, de tijd is rijp voor een innovatief buurtproject en dat momentum grijpen de LIVEZ-partners aan om De Boomgaard op te bouwen. Dat is ook de burgemeester en de schepen, die in het vorige nummer van deze krant aan bod kwamen, duidelijk niet ontgaan. "Wij zijn maar helpers,"

vooral kan de creativiteit die hier op deze plek is ontstaan het overleven? Hoe zal het organische buurtwerk zich inpassen in die nieuwe Boomgaard? Iedereen kijkt er vol verwachting naar uit, maar heeft duidelijk ook nog vragen waarop niemand vandaag het antwoord kent.

De intentie leeft om het project van onderuit mee vorm en inhoud te geven, zo wordt De Boomgaard een proeftuin waar de ogen van menig burgemeester en minister op zijn gericht...

Tijdens de 'open deur' op 23 september hebben helpende handen maar liefst 200 'pannenkoeken à la Roza' gebakken voor groot en klein. In het najaar organiseert het buurtcomité onder impuls van Goele een Halloweenactiviteit in een decor van griezels en meer dan 200 kaarsen die de tuin zullen verlichten. Tijdens het griezelfeest zal er ook verse pompoensoep en zelfs glühwein zijn. De samenwerking met lokale organisaties loont: zo gaat er straks een 'Koekjes-bakken-dag' door van FERM, voor en door gezinnen uit de buurt.

De polyvalente zaal en de vergaderruimtes kunnen gereserveerd worden voor bijeenkomsten en familiefeestjes. Wie interesse heeft om mee te werken of wil deelnemen aan een activiteit kan gewoon langslopen want het terrein is vrij toegankelijk en er is vaak wel iemand van de vrijwilligers aan de slag.

Het programma hangt uit bij de ingang van De Boomgaard en de nieuwsbrieven met heel wat praktische informatie vind je op www.livez.be of de Facebookpagina van De Boomgaard.

COLUMN VAN JAN HAUTEKIET

MUSIC, MAESTRO!

Elders in deze krant leest u het verhaal van Wilfried Joosen.

Ik leerde hem kennen toen hij tijdens de receptie na het afscheid van mijn moeder in de zaal naast het café plaatsnam aan de piano en zijn muzikale creativiteit de vrije loop liet.

Mia vroeg ons - begrijpelijk - of het stoorde dat er muziek weerklonk op de receptie.

We kwamen net uit een dienst waar woord maar vooral muziek een prominente rol had gespeeld in het verwerken van het afscheid.

Het was dan ook niet meer dan logisch dat muziek ook een plaats kreeg na de viering.

Zelfs toen hij Happy Birthday inzette.

Wat op het eerste gezicht een hilarisch moment leek, was eigenlijk, zonder woorden, een hoopvolle verklanking van de vaststelling dat het leven doorgaat.

Zelf heb ik de afgelopen maanden meermaals mogen ervaren hoe muziek er toch telkens weer in slaagt die dingen uit te drukken die we in taal niet gevat krijgen.

Vaak op momenten van verlies. Verlies van bepaalde vermogens, verlies van naasten...

Traditioneel speel ik met de familie bij het einde van de zomervakantie een concert met Frans chanson, voor veel van de bewoners van De Wingerd een anker in hun muziekbeleving in de jaren 50-60.

Toch zag ik daar dit jaar ook een bewoner met een t-shirt van The Stray Cats. De tijd is dus stilaan rijp voor een ander repertoire, en de dag dat een luid, 'God Save The Queen' à la The Sex Pistols zal weerklinken in De Wingerd, is allicht niet veraf.

De technologie zit intussen ook niet stil.

In het Verenigd Koninkrijk werd vorig jaar Vera ontwikkeld, een app die met muziek de gevolgen van dementie probeert te verzachten. Een initiatief van Music Health, een technologiebedrijf dat inzet op mentaal welzijn.

Vera wordt omschreven als een intuïtieve muziektol die nuttig kan zijn in de zorg voor mensen met dementie. De app analyseert de leeftijd van personen met dementie, de regio waar ze vandaan komen en hoe ze op verschillende muziekstijlen reageren. Op basis daarvan genereert Vera de juiste muziek op het juiste moment, en helpt zo de psychologische en gedrags-symptomen van dementie te verzachten.

Het wordt een mirakelmedicament genoemd, niet meer en niet minder.

De associatie tussen muziek en bepaalde betekenisvolle levensfasen heeft een impact op hoe de persoon zijn of haar dementie en het bijhorende geheugenverlies beleeft.

Een grote speler in de muziekmarkt, Universal Music, heeft Music Health intussen toegang gegeven tot zijn catalogus, en de culturele werking van de Britse auteursmaatschappij PRS ondersteunt de initiatieven van Music Health volop. Je leest er alles over op <https://www.veramusic.com>

Maar koken kost geld. The Power Of Music is het fonds dat middelen bijeenbrengt om initiatieven als Vera te ondersteunen. Het kan inspirerend zijn voor een gelijkaardig initiatief hier.

Terug naar Wilfried. De Wingerd kan Wilfried maar al te goed gebruiken, en Wilfried krijgt van De Wingerd ook de kans zijn passie voor muziek warm te houden en daardoor beter om te kunnen met de voortschrijdende dementie.

Een win-win-situatie noemen ze dat, geloof ik.

Jan Hautekiet

IN BEELD

Dinsdag 29 augustus 2023, ruim 120 enthousiaste bezoekers voor de muzikale 'fin de saison' in het Grand Café met o.a.: Patrick Riguelle, Gwen Cresen en Jan Hautekiet.

POËZIE

Herfstavond

Als ik ooit sterf – maar laat dat liefst lang wachten –
dan hoop ik dat ik dicht bij jou mag blijven
en dat mijn ziel op onze liefde voort mag drijven,
jouw lippen en jouw huid in mijn gedachten.

Jouw warmte en jouw rust, en al het zachte
dat zo vaak mijn verlangens heeft gesust,
de gloed die mij ontdooit als jij me kust,
laat dat een troost zijn sterker dan de klachten.

Dan zal niet eens de dood ons kunnen scheiden,
want liefde drijft de planten uit het zaad
zodat het leven niet voorgoed vergaat.

Kom lekker dicht bij mij, en laat ons beiden
het leven voelen kloppen in de maat
waarin ons levenslied geschreven staat.

RT © september 2000

SI MUERO, DEJAD EL BALCÓN ABIERTO

Als alle dagen zullen zijn gelopen
die voor mijn leven in Gods hand geschreven staan,
zet dan de ramen en de deuren open:
dan kan de Geest aan 't waaien gaan

en neemt wellicht mijn ziel mee in zijn baan.
Hij zal het beste vast doen overleven
van wat ik in mijn dagen heb gedaan.
En hopelijk wordt mij de rest vergeven.

Er zullen zeker planten willen geuren
om, in het navocht van de laatste bui,
de grijze lucht rondom je weer te kleuren,

en als het koud wordt, neem mijn beste trui
en laat je zo toch weer door mij omarmen,
dat onze liefde je kan blijven warmen.

*De titel komt uit het onderstaand gedicht van de
Andaloezische dichter Federico García Lorca:*

Despedida

Si muero,
dejad el balcón abierto.

El niño come naranjas.
(Desde mi balcón lo veo.)

El segador siega el trigo.
(Desde mi balcón lo siento)

¡Si muero,
dejad el balcón abierto!

Afscheid

Als ik sterf,
laat het balkon dan openstaan.

Het jongetje eet appelsienen.
(Van mijn balkon kan ik dat zien.)

De maaier maait het graan.
(Van mijn balkon kan ik dat ruiken.)

Als ik sterf,
laat het balkon dan openstaan.

Rudi Thomassen

MEMORABEL

Om voor iedereen in Vlaams-Brabant goed toegankelijk te zijn heeft ECD Memo twee vestigingen: Leuven en Dilbeek. Het Expertisecentrum Dementie vond vele jaren onderdak in De Wingerd. Op 1 september verhuisden wij naar "de overkant van de straat" en kan je ons op de bovenverdieping van het Ontmoetingshuis Jongdementie vinden. Onze vruchtbare samenwerking met De Wingerd en Woonzorgnet-Dijleland blijft helemaal dezelfde.

Ons nieuwe adres is 's Hertogenlaan 97, 3000 Leuven. Het telefoonnummer blijft ongewijzigd. Spring gerust eens binnen!

Caroline, Sophie, Sara, Sigrid, Ann en Marijke

IPITUP BEWEEGBANK

Een bank waar je kan zitten, uitrusten, ontmoeten én bewegen. Sinds kort staat er eentje in de tuin van De Wingerd naast het wandelpad aan de 's Hertogenlaan. De locatie is zichtbaar en toegankelijk voor bewoners, familie, vrienden, buurtbewoners, passanten, ...

De 'beweegbank' is geen klassieke zitbank, maar een bank die voorzien is van allerlei extra's die lichaamsbeweging zoveel mogelijk stimuleren. Iedereen die wil bewegen kan ermee aan de slag, ongeacht niveau of leeftijd. Op de bank zelf zijn er afbeeldingen te vinden van mogelijke oefeningen. Daarnaast is er ook een app beschikbaar die heel wat inspiratie biedt: www.ipitup.be

Ga gerust eens een kijkje nemen en laat je prikkelen om samen of alleen even te bewegen.

WAT MEER UITLEG OF BEGELEIDING NODIG OM WAT EXTRA BEWEEGMOMENTEN IN TE BOUWEN?

Dan kan je terecht bij de Bewegen Op Verwijzing-coach in LDC Wijnveld: Marie Raymaekers stippelt samen met jou graag een haalbaar en leuk beweegplan uit.

Mail naar: marie.raymaekers@bewegenopverwijzing.be of bel 0487 27 29 34.

Met een verwijsbrief van je huisarts betaal je slechts 5 euro per halfuur voor een individuele sessie. Heb je recht op een verhoogde tegemoetkoming? Dan betaal je 1 euro per half uur.

Meer info: www.leuven.be/bewegen-op-verwijzing

AGENDA

- **Dinsdag 21 november 2023 – 19:30**
Praatcafé Dementie Lubbeek
Noden en behoeften van mantelzorgers
Greet Herkens, dementiecoach aan huis
Plaats: LDC De Sleutel
Staatsbaan 124, 3210 Lubbeek
- **Donderdag 30 november 2023 – 14u**
Praatcafé Dementie Holsbeek
Zorgen voor jezelf als mantelzorger
Katja Van Goethem, bezielster zorgboerderij
Rimpeling vzw
Plaats: Buurtzorghuis
Kortrijksebaan 4, 3220 Holsbeek

RAADPLEEG ALTIJD DE ONLINE AGENDA
VOOR UPDATES EN EVENTUELE WIJZIGINGEN.

Tel: 016/50.29.06

van 9 tot 12 en van 14 tot 17u.

memo@dementie.be

www.dementie.be/memo

samen investeren
in welvaart
en welzijn

WEBINAR

DEMENTIE: OMGAAN MET SCHULDGEVOEL

Donderdag 9 november 2023 van 19.30 uur tot 20.30 uur

"Mijn papa is 81 jaar en heeft dementie. Ik ben nog student. Heb een vriendin en zit in mijn laatste jaar aan de hogeschool. Volgend jaar wil ik graag gaan samenwonen. Maar laat ik dan mijn papa in de steek? En mijn mama ook, want dan komt alle zorg op haar schouders terecht. Anderzijds ik ben maar één keer jong, dus ik mag toch ook voor mezelf kiezen. Nee?"
"Vroeger ging ik elke vrijdag naar de markt met een vriendin. Sinds mijn man dementie heeft, is dat niet meer zo eenvoudig. Mijn man maakt helemaal overstuur wanneer ik vertrek, ook wanneer de busvrouw op dat moment even bij hem is. Ik voel me dan zo schuldig... Het resultaat? Ik ga bijna niet meer naar de markt. En die vriendin zie ik ook steeds minder."

Dementie heeft niet alleen een grote impact op het leven en welzijn van de persoon met dementie zelf, maar ook op zijn familie en omgeving. Naargelang de ziekte vordert, neemt/nemen de mantelzorger(s) steeds meer de zorg op om de persoon met dementie zo goed mogelijk te omringen en beschermen.

Wanneer je als mantelzorger af en toe eens tijd maakt voor jezelf. Of je geduld verliest, iets verkeerd zegt of doet. Het gevoel hebt dat je tekortschiet, dan duiken al eens schuldgevoelens op. Hoe ga je daar mee om?

Eet Van de Ven, Klinisch Ouderpsycholoog, LPC KU Leuven geeft ons een kader en enkele concrete tips. Daarna duiken we in de praktijk en gaan we in gesprek met Hilde Vanderlinden, psycholoog bij WZC Sint Bernardus, en mantelzorgers Thuis en Jeannine.

SCHRIJF JE IN!

Inschrijven doe je tot donderdag
9 november 16 uur via het
inschrijfformulier op
www.cera.coop

Het is gratis.

We kijken ook uit naar je vragen.

Dit webinar is een organisatie van Cera
in samenwerking met Expertisecentrum
Dementie Vlaanderen.
Opname, presentaties, vragen en
antwoorden na afloop beschikbaar op
www.cera.coop

'T ZOMERDE IN DE WINGERD

Bewoners en bezoekers genoten van de vakantieperiode met een heel gevarieerd zomerprogramma. Kampvuur op De Kluis, zingen aan de caravan, lekkere en gezonde snacks en tussendoortjes, vertellingen bij de pipowagen, kinderen op het springkasteel, Jan en Alleman op het terras van het Grand Café, oldtimers en rondritjes, ... Het verenigingsleven valt niet stil de komende periode, wel in tegendeel de activiteitenkalender van het woonzorgcentrum met het klein atelier en het aanbod vanuit het lokaal dienstencentrum zit weer boordevol. Een warme oproep naar alle burens, familieleden en bewoners om ook in het najaar en de winterperiode in te gaan op dat aanbod. Tenslotte een welgemeende dankjewel aan de vrijwilligers die dit het ganse jaar door mee mogelijk maken, dat jullie erbij zijn en ervan genieten is hun grootste beloning. *Graag tot binnenkort voor een fijne namiddag of een gezellige ochtend!*

Een actueel overzicht van alle activiteiten in en rond het woonzorgcentrum vind je steeds ad valvas terug en online op: wingerd.info/agenda

DE WINGERD

WOONZORGNET - DIJLELAND

Wingerdstraat 14 - 3000 LEUVEN

T: 016 28 47 90

E: wingerd@wingerd.info

Centra voor Dagverzorging & Kortverblijf

Thuisondersteunende Diensten

T: 016 28 48 00

E: cathy.sweerts@wingerd.info

Kleinschalig Genormaliseerd Wonen

Zorgflats voor echtparen

Sociale Dienst De Wingerd

T: 016 28 47 93

E: brenda.vanepen@wingerd.info

Lokaal Dienstencentrum Wijnveld

T: 016 28 49 50

E: liesbet.volders@wingerd.info

WOONZORGNET-DIJLELAND VZW

Samen met de woonzorgcentra Ter Meeren in Neerijse, Keyhof in Huldenberg en Dijlehof in Leuven, werkt De Wingerd aan kwaliteitsvolle zorg in deze regio.

[www.woonzorgnet-dijleland.be]

WERKTEN MEE AAN DEZE EDITIE

Anke Coomans, Mia De Brabander, Mieke De Strooper, Astrid De Vleeschauer, Julie Gheeraert, Jan Hautekiet, Guido Joris, Sonia Lenaerts, Marie Raymaekers, Griet Robberechts, Mieke Soens, Rudi Thomassen, Lies Van Camp, Sara Vandenyngaerden, Liesbet Volders, Margriet Vanvolsem en Jan Vanwezer.

Eindredactie & grafische vormgeving:

Stijn Paemelaere

Tel.: 016 28 47 90

Reageren via: redactie@wingerd.info

Jaarabonnement: € 15,00

Steunabonnement: € 50,00

IBAN: BE69 7343 5622 0078

BIC: KREDBEBB

met vermelding 'Huiskrant Wingerd'

PERSENEELS- & BEWONERSNIEUWS

Nieuwe collega's: Nina Ovsiannikova, zorgondersteuning in woning 9-12; Elif Deli, zorgkundige in woning 3; Issinou Ayigah, ergotherapeute, Daan Struyf, zorgkundige en Eliese Delabastita, verpleegkundige in woning 11-12; Nico Van De Goor, logistiek/chauffeur, Karolien Torfs, zorgondersteuning en Ann Ruysen, ergotherapeute in het dagcentrum; Franne Stiers, verpleegkundige in het kortverblijf; Heidi Borremans, verpleegkundige in woning 5-8; Tanya Phimpaphon, logistiek in woning 13-16. Welkom bij de grote Wingerd-familie!

Nieuwe bewoners in het woonzorgcentrum: dhr. Ottoy in Woning 01; dhr. Denie in Woning 02; dhr. Vanden Broeck in Woning 03; mevr. Similon en dhr. Vanroose in Woning 07; mevr. Beullekens en mevr. De Marrez in Woning 08; dhr. Smets in Woning 09; mevr. Sente in Woning 11; mevr. De Backer, dhr. Kerremans en dhr. Vleeschhouwers in Woning 12; mevr. Buekenhoudt in Woning 13; mevr. Goovaerts en mevr. Schokkaert in Woning 14; mevr. Cobbaert, mevr. Wydouw, dhr. Claessens en dhr. Trompet in Woning 16. Hartelijk welkom!

We namen de voorbije maanden afscheid van: Lucia Berthels, Nora Verdin, Yvonne Van Breda, Guido Ausloos, Marcel Splingaer, Alice Weckx, Francine Stallaert, Leon Verbiest, Janine Ringoir, Victor Van Uffelen, Agnes Pypen, Daniël Van Eecke, Josée Verschaeren, Marc Van Oost, Madeleine Persoons, Mie Vansantvoet, Jos Leers, Irene Goormans, Francine Lammens, Hugo Baboeuf, Lydie De Backer en Ines Scheirlynck. Onze gedachten gaan uit naar alle families en naasten.